

LENTOPALLON SUOMENMESTARUUSKILPAILUJEN SARJAMÄÄRÄYKSET SARJAKAUDELLE 2018-19.....	4
1. SÄÄNNÖT JA MÄÄRÄYKSET	4
2. SARJAT, JOUKKUEET JA OTTELUOHJELMAT	4
3. ILMOITTAUTUMISAJAT JA SARJAMAKSUT	4
3.1 Ilmoittautumisajat	4
3.2 Sarjamaksut	4
4. SARJAJÄRJESTELMÄ JA SARJAKOHTAISET MÄÄRÄYKSET	4
4.1 PELIJÄRJESTELMÄ LIITON YLÄSARJOISSA.....	5
4.2 Miesten aluesarjat.....	5
4.3 Miesten paikallissarjat.....	5
4.4 Naisten aluesarjat.....	5
4.5 Naisten paikallissarjat.....	5
4.6 Nousuilmoitukset	5
4.7 Putoamisen periaatesääntö	5
4.8 Sarjapaikan hakeminen	5
4.9 Uusintaottelu.....	6
4.10 Poikkeussääntö.....	6
4.11 Muut määräykset	6
5. LUOVUTUS	6
5.1 Sarjapaikan menetys	6
5.2 Luopumissakko	6
5.3 Ottelusta myöhästyminen (Kilpailusääntöjen 9 §:n tulkinta).....	7
6. OTTELUVARUSTEET	7
6.1 Ottelupöytäkirja.....	7
6.2 Aloitusjärjestyslipuke.....	7
6.3 Pelipallo (listaa voidaan täydentää ”reaaliajassa”)	7
6.3.1 Pallomainos	7
6.3.2 Kolmen pallon järjestelmä.....	7
6.4 Numerokilvet	7
7. OTTELUN JÄRJESTÄMINEN	8
7.1 Ottelujärjestelyt ja viranomaisilmoitukset	8
7.2 Ottelut	8
7.2.1 Ottelujen ajankohdat (ei koske Mestaruusliigaa).....	8
7.2.2 Otteluolosuhteiden tasapuolisuus	8
7.3 Ottelusta ilmoittaminen	8
7.3.1 Ilmoittaminen vastustajalle	8
7.3.2 Ilmoitukset erotuomareille ja rajatuomareille	8
7.4 Ottelupaikka	9
7.4.1 Vähimmäisvaatimukset salin koolle	9
7.4.2 Alamittainen sali.....	9
7.4.3 Pelikentän kunto.....	9
Järjestävä seura vastaa siitä, että kentän pinta on pelisääntöjen mukaisessa kunnossa. Pelialueen lattian on oltava puhdistettuna lattian liukastusaineista.	9
7.4.4 Pelikentän kuivaaminen	9
7.4.5 Pelivälineet ja vaihtopenkki.....	9
7.4.6 Tuomariteline ja toimintatilat	10
7.4.7 Tulostaulu	10
7.4.8 Verkkovavat	10
7.5 Ottelusiirrot ja siirtosopimus.....	10
7.5.1 Ottelusiirron tiedottaminen	10
7.5.2 Ottelusiirrosta aiheutuvat kustannukset.....	10
7.6 Joukkueen suuruus	11

7.6.1	Liberopelaajat	11
7.7	Pelaajien varusteet	11
7.8	Tauot.....	11
7.8.1	Erien väliset tauot.....	11
7.8.2	Mainos- ja ohjelmatauko.....	11
7.9	Videointi ja radiointi	12
7.10	Karsintaottelut.....	12
7.11	Maksuton sisäänpääsy.....	12
7.11.1	Muut kortit	12
8.	TUOMARIT JA TOIMITSIJAT.....	13
8.1	Tuomarit	13
8.1.1	Tuomaritasot	13
8.1.2	Tuomarimäärät.....	13
8.1.3	Tuomarin nimeäminen	13
8.1.4	Tuomarivaihdokset.....	13
8.1.5	Tuomariasu	13
8.1.6	Tuomarin esteellisyys	13
8.2	Rajatuomarit.....	14
8.3	Pallopojat tai -tytöt.....	14
8.4	Toimitsijat.....	14
9.	OSANOTTAJIEN KÄYTTÄYTYMINEN, EETTISET VAATIMUKSET SEKÄ MUUT RANGAISTUKSET OTTELUN JÄLKEEN	14
10.	PELAAJALUETTELOINTI JA KILPAILUSÄÄNTÖJÄ TÄYDENTÄVÄT SEURASIIRTOMÄÄRÄYKSET	15
10.1	Rekisteröidyt seurat	15
10.2	Puulaaki-/harrastejoukkueet.....	15
10.3	Luetteloinnin tarkistus ja menettelytapa pelaajaluetteloinnin osoittavan todisteen puuttuessa..	15
10.4	Pelaajasiirtomääräykset (kilpailusääntöjä täydentävät osat).....	16
10.4.1	Seuran sisäiset pelaajasiirrot.....	17
10.4.2	Farmijoukkuesopimus	17
10.4.3	Lentopalloliiton valmennuskeskuksen (Kuortane) pelaajien erityiset seurasiirtomääräykset	17
11.	VASTALAUSEET JA HUOMAUTUKSET	18
12.	TUOMARIKORVAUKSET	19
12.1	Tuomarikorvaukset.....	19
12.1.1	Päiväraha	19
12.1.2	Tuomaripalkkiot ja –korvaukset	19
12.1.3	Matkakustannusten korvaus	19
12.1.4	Majoituskorvaus	19
12.2	Rajatuomarien palkkiot ja korvaukset.....	19
12.3	Palkkioitten ja korvausten suorittaminen	19
13.	VALMENTAJAVELVOITE	19
14.	RANGAISTUKSET	20
14.1	Rangaistus ottelun hävinneeksi tuomitsemisesta	20
14.2	Rangaistus sarjamääräysten rikkomisesta.....	20
14.3	Rangaistus tuomarin tai rajatuomarin kutsumatta jättämisestä	20
15.	TULOSTIEDOTUS	20
15.1.	Tiedottaminen LENTOPALLON TULOSPALVELUUN	20
16.	TUOMITSEMISLINJAT.....	20
16.1	Poikkeus keskirajasääntöön:	20
16.2	III-tulkintalinja.....	20
16.3	II-tulkintalinja.....	21
16.4	I-tulkintalinja.....	21
17.	VERKON KORKEUS	21
18.	SARJAVALVOJAT JA EROTUOMARYHMÄN YHTEYSHENKILÖT.....	22

19. PUUTTUVAT MÄÄRÄYKSET	22
20. JÄRJESTÄYTYMISOHJEET LENTOPALLO-OTTELUIHIN 1-sarjoissa	23
20.1 Järjestäytymisohjeista poikkeaminen ottelutapahtuman elävöittämiseksi.....	26
21. KILPAILULUPA JA LUVAN HAKEMINEN	26

LENTOPALLON SUOMENMESTARUUSKILPAILUJEN SARJAMÄÄRÄYKSET

SARJAKAUDELLE 2018-19

1. SÄÄNNÖT JA MÄÄRÄYKSET

Suomen Mestaruuskilpailuissa noudatetaan Kansainvälisen Lentopalloliiton virallisia pelisääntöjä (lukuun ottamatta liberosääntöä), Suomen Lentopalloliiton kilpailusääntöjä sekä näitä määräyksiä.

2. SARJAT, JOUKKUEET JA OTTELUOHJELMAT

Suomen mestaruussarjoiksi luetaan miesten Mestaruusliiga –2-sarjat ja naisten Mestaruusliiga – 2-sarjat. Suomen mestaruuskilpailut järjestetään lisäksi nuorten sarjoissa (A-, B- ja C-ikäluokat) sekä mastersien sarjoissa (M35, M40, M45, M50, M55, M60, M65, M70, M75, M80, M84 ja N35, N40, N45, N50, N55, N60, N65, N70, N73, N75). Nuorten D-, E- ja F-ikäluokille järjestetään aluetason mestaruuskilpailut.

Miesten Mestaruusliigaan – 2-sarjaan sekä naisten Mestaruusliigaan – 2-sarjaan osallistuvien joukkueiden tulee kuulua lentopalloliiton jäsenseuraan tai muuhun liiton jäsenyhteisöön. Alueiden järjestämissä sarjoissa voi pelata myös lentopalloliiton ulkopuolisia joukkueita.

Miesten ja naisten Mestaruusliigan, 1- ja 2- sarjojen joukkueet ja lohkojaot, tuomarit ja joukkueiden yhdyshenkilöt ovat reaaliajassa päivitettyinä Liiton Internet-sivuilla www.lentopalloliitto.fi

Muiden sarjojen joukkueet, lohkojaot ja otteluohjelmat julkaistaan erikseen alue- tai sarjakohtaisesti.

3. ILMOITTAUTUMISAJAT JA SARJAMAKSUT

3.1 Ilmoittautumisajat

Miesten ja naisten 1-sarjat	15.5.2018
Miesten ja naisten 2-sarjat	20.8.2018

3.2 Sarjamaksut

1-sarja, miehet	1800 €	(15.5.)
1-sarja, naiset	1400 €	(15.5.)
2-sarja, miehet	1150 €	(20.8.)
2-sarja, naiset	800 €	(20.8.)

Sarjamaksu on suoritettava miesten ja naisten Mestaruusliigassa, 1-2-sarjoissa Liiton määräämään ilmoittautumispäivään mennessä.

Maksamatta jätetty sarjamaksu katsotaan aina sarjasta luopumiseksi, ellei seuralle ole erillisestä hakemuksesta hyväksytty lisämaksuaikaa. Lisämaksuaikaa myönnettäessä sarjamaksua korotetaan jokaiselta alkavalta kuukaudelta 10 %:lla edellisestä kuukaudesta.

A-, B- ja C-nuorten sarjamaksu on 275 €. Sarjojen ilmoittautumisajat määritetään nuorten sarjamääräyksissä.

Masters-sarjojen sarjamaksut ja ilmoittautumisajat määritetään mastersien sarjamääräyksissä.

4. SARJAJÄRJESTELMÄ JA SARJAKOHTAISET MÄÄRÄYKSET

Mestaruusliigan sarjajärjestelmästä ja sarjamääräyksistä päättää Lentopalloliiton hallitus [Pääsarjaryhmän](#) esityksen pohjalta.

Miesten 1-2-sarjat ja naisten 1-2-sarjat voivat käsittää 2-4-kertaisen runkosarjan lisäksi jatkosarjoja ja/tai pudotuspelejä sarjanoususta tai sarjasta putoamisesta.

Jatko- ja pudotusotteluita pelattaessa kahdesta voitosta (tai kahtena otteluna ja mahdollisena lisäeränä), paremman runkosarjasijoituksen omaavalla joukkueella on kotietu ja se voi halutessaan aloittaa vieraskentällä ja pelata toisen sekä mahdollisen kolmannen (tai lisäerän) kotikentällään.

Pelattaessa kaksi ottelua, ratkaisee kahden pelin yhteenlasketut voitot. Lisäerä pelataan vain, mikäli kahden pelin otteluvoitot ovat tasan. Lisäerä pelataan 25 pisteeseen, mikäli pelijärjestelmässä ei toisin mainita.

Eri lohkojen saman runkosarjasijoituksen omaavien joukkueiden kohdatessa kotiedun määrittelyssä noudatetaan soveltuvin osin liiton kilpailusääntöjen 8 §:n määräyksiä ottaen huomioon lohkoissa pelaavien joukkueiden ottelumäärät runkosarjassa sekä sarjakohtaisia erityismääräyksiä.

Sarjajärjestelmästä alasarjoissa (alue- ja paikallissarjat) päättävät alueet.

Kahden eri sarjatason välisissä karsintaotteluissa noudatetaan ylemmän sarjan sarjamääräyksiä.

4.1 PELIJÄRJESTELMÄ LIITON YLÄSARJOISSA

Mestaruusliigassa ja liigakarsintaotteluissa noudatetaan liigan sarjamääräyksiä.

Tarkemmat sarjakohtaiset määräykset hyväksytään [Pääsarja-](#) ja [Kilpailuryhmässä](#) sarjojen joukkuemäärien varmistuttua ja ne julkaistaan liiton nettisivuilla.

4.2 Miesten aluesarjat

Alueet päättävät itsenäisesti sarjajärjestelmistä ja mahdollisista sääntösovelluksista.

4.3 Miesten paikallissarjat

Alueet päättävät itsenäisesti sarjajärjestelmistä ja mahdollisista sääntösovelluksista.

4.4 Naisten aluesarjat

Alueet päättävät itsenäisesti sarjajärjestelmistä ja mahdollisista sääntösovelluksista.

4.5 Naisten paikallissarjat

Alueet päättävät itsenäisesti sarjajärjestelmistä ja mahdollisista sääntösovelluksista.

4.6 Nousuilmoitukset

Nousijat alueiden sarjoista on ilmoitettava Liittoon 15.5.2019 mennessä.

4.7 Putoamisen periaatesääntö

Kun joukkue luopuu tai poistetaan sarjasta tai lohkokosta, se katsotaan putoavaksi joukkueeksi. Jokaisesta lohkokosta loppuun asti mukana olleista joukkueista putoaa kuitenkin lohkon heikoin joukkue, vaikka putoavien joukkueiden sarjamääräysten mukainen kiintiö olisi jo täynnä.

Jos joukkue luopuu pelaamalla saavuttamastaan sarjapaikasta sarjan päättymisen jälkeen, Kilpailuryhmä voi täyttää tämän sarjapaikan liittoon toimitettujen sarjapaikkahakemusten perusteella.

4.8 Sarjapaikan hakeminen

Sarjapaikastaan luopuva joukkue voi hakea seuraavaksi sarjakaudeksi sarjapaikkaa pelaamalla saavuttamaansa sarjatasoa alemmalta sarjatasolta.

Sarjapaikastaan luopuvan seuran sarjapaikka voidaan seurojen keskinäisellä sopimuksella ja Kilpailuryhmän hyväksynnällä siirtää toiselle joukkueelle tai muulle seuralle, mihin merkittävä osa vanhan joukkueen pelaajista siirtyy, ja joka olennaisilta osiltaan jatkaa vanhan seuran kilpailutoimintaa kyseisellä sarjatasolla. [Mestaruusliigan mahdollisesta täydentämisestä päättää Liittohallitus Pääsarjaryhmän esityksen pohjalta.](#)

Ylemmän tason sarjapaikastaan luopuva seura voi saada [hakemalla](#) sarjapaikan alemmilta sarjatasoilta.

Liiton 2- sarjoihin voidaan tehdä sarjapaikkahakemus 5 päivää ennen virallista sarjoihin ilmoittautumispäivää Liiton internet-sivuilta löytyvällä sarjapaikkahakemuksella siinä annettujen ohjeiden mukaisesti. [1-sarjaan Kilpailutoimisto pyytää erikseen sarjapaikkahakemukset.](#) [Kilpailutoimisto](#) voi tarvittaessa ilmoittaa mahdollisuudesta sarjapaikkahakemusten tekoon erikseen nimettyihin sarjoihin / lohkoihin virallisen ilmoittautumispäivän jälkeen.

4.9 Uusintaottelu

Uusintaottelu pelataan kilpailusääntöjen 8 §:n perusteella. Uusinnan paikasta, ajankohdasta ja pelitavasta sekä erillisohjeet sarjatasoittain antaa [hallinnoimaltaan tasolta Liiton Pääsarja- tai](#) Kilpailuryhmä (alueen järjestämissä sarjoissa alueen kilpailuryhmä) viimeistään 2 viikkoa ennen uusintaan mahdollisesti johtavan sarjavaiheen päättymistä.

Uusittavaksi määrätyn pelin kustannuksista vastaa uusinnan aiheuttanut joukkue. Kustannuksiksi tässä kohdin katsotaan tuomari- ja salikulut.

4.10 Poikkeussääntö

Lohkojen nousijoiden ja putoajien suhteen Liitolla on oikeus tehdä poikkeuksia näistä määräyksistä.

4.11 Muut määräykset

Alue voi antaa järjestämissään sarjoissa tarkentavia määräyksiä. Niiden määräysten ollessa ristiriidassa näiden sarjamääräysten kanssa, sovelletaan viimeksi mainittuja

5. LUOVUTUS

5.1 Sarjapaikan menetys

Joukkueen luovuttaessa sille määrätyn ottelun, se menettää sarjapaikkansa ja sen ottelut mitätöidään. Sarjapaikan menettämisellä tarkoitetaan sen paikan menettämistä, joka joukkueella on luovutushetkellä seuraavaksi sarjakaudeksi varmistettuna.

Miesten 1-2 ja naisten 1-2 -sarjatasoilla joukkueen ollessa pakottavista syistä estynyt pelaamasta ottelua sovittuna aikana, sarjanvalvoja määrää ensisijaisesti uuden otteluajan ottaen huomioon ottelun toisenkin osapuolen edut. Alueiden järjestämistä alue- ja paikallissarjoista annetaan omat ohjeet alueiden toimesta.

Erikseen sarjanoususta ja siitä putoamisesta pelattaessa joukkueilla on oikeus ilman luopumisseuraamuksia olla pelaamatta ilmoittamalla siitä liittoon ennen runkosarjan viimeistä peliä tai välittömästi uusintaottelutilanteen synnyttyä.

Karsinnoissa tai karsintoihin sarjapaikan saaneen luopuessa paikastaan, sitä voidaan tarjota 2-sarjoissa karsinnoissa omassa lohossa seuraavaksi sijoittuneelle ja 1-sarjoissa sarjatasolla seuraavaksi sijoittuneelle.

5.2 Luopumissakko

Seuran, jonka joukkue on luopunut sarjasta, on suoritettava luopumissakko, joka on puolet sarjamaksusta. Miesten ja naisten alue- ja paikallissarjoissa alueet määrittävät luopumisista aiheutuvat toimenpiteet ja

mahdolliset luopumissakot. Luopumissakko suoritetaan järjestäjistä riippuen Liitolle tai alueelle. Seura ei ole oikeutettu osallistumaan millään joukkueella Liiton sarjoihin ennen luopumissakon suorittamista.

Miesten ja naisten 1- ja 2-sarjoissa ei luopumissakkoa tarvitse suorittaa, jos seura on ennen Liiton vuosittain erikseen määräämää ilmoittautumisaikaa kirjallisesti ilmoittanut luopuvansa sarjapaikastaan. Alueiden järjestämissä alue- ja paikallissarjoissa luopumissakkoa ei tarvitse suorittaa, jos seura on kirjallisesti ilmoittanut luopuvansa sarjapaikastaan alueen ilmoittamaan päivämäärään mennessä. Maksettua ilmoittautumismaksua ei luopumistapauksessa palauteta.

5.3 Ottelusta myöhästyminen (Kilpailusääntöjen 9 §:n tulkinta)

Päteväksi syyksi myöhästymiseen katsotaan mm. matkalla sattunut onnettomuus. Myöhästyvän joukkueen on pyrittävä ilmoittamaan tilanne ottelupaikalle ennen ottelun alkamisajankohtaa. Ottelu on pyrittävä pelaamaan myöhästyneenäkin vielä samana päivänä, mikäli se suinkin on mahdollista.

Ratkaisun tekee ottelun päätuomari.

6. OTTELUVARUSTEET

6.1 Ottelupöytäkirja

Mestaruusliigassa ja liiton sarjoissa käytetään liiton vahvistamaa sähköistä pöytäkirjaa. Alueiden järjestämissä alue- ja paikallissarjoissa käytetään Liiton vahvistamaa pöytäkirjakorttia, jos ei toisin ohjeisteta.

6.2 Aloitusjärjestyslipuke

Järjestävän seuran on huolehdittava siitä, että aloitusjärjestyslipukkeita on ottelupaikalla myös vierailevaa joukkuetta varten. Aloitusjärjestyslipukkeita käytetään, kun ottelussa on käytössä sähköinen pöytäkirja.

Päävalmentajan antama kuitattu aloitusjärjestyslipuke on kiistan sattuessa ratkaiseva.

6.3 Pelipallo (listaa voidaan täydentää "reaaliajassa")

Ottelun päätuomari valitsee pelipallon/-pallot kotijoukkueen käytettäväksi asettamista, sääntöjen mukaisista palloista.

Lentopalloliiton sarjoissa pelipalloina käytetään Mikasan pelipalloja

Kilpailutoimisto voi tarvittaessa täydentää hyväksytyjen pallojen listaa.

Järjestävä seura on velvollinen hankkimaan ottelupaikalle ilmanpainemittarin.

6.3.1 Pallomainos

Pelipalloissa saa olla mainos kahdessa pallon vastakkaisilla puolilla olevissa lohkoissa. Mainoksen tulee olla samanvärinen pallon kanssa. Mainokset eivät saa muuttaa pallon pinnan ominaisuuksia. Tuomarit valvovat, että pallojen mainokset ovat ohjeiden mukaiset.

6.3.2 Kolmen pallon järjestelmä

Miesten ja naisten mestaruusliigassa ja 1-sarjassa käytetään kolmen pallon järjestelmää. Haettaessa oikeutta käyttää sarjamääräysten 6.5.2 mukaisesti alamittaista salia, voidaan samassa yhteydessä hakemuksesta myöntää oikeus yhden pallon käyttöön. Muissa sarjoissa käytetään kolmen pallon järjestelmää, vain jos joukkueet siitä keskenään sopivat. Tuomarin on todettava pallo ominaisuuksiltaan samanlaisiksi.

6.4 Numerokilvet

Miesten ja naisten 1-sarjassa tulee ottelupaikalla olla kaksi numerokilpisarjaa. Numeroiden korkeuden tulee olla 15 cm ja leveyden 2 cm ja niiden tulee erottua selvästi taustasta. Numerokilpiä käytetään pelaajavaihtoja suoritettaessa. Mikäli käytetään numeroita, jotka poikkeavat luvuista 1-18, joukkueen on itse toimitettava pelipaikalle käytettävä numerokilpi.

7. OTTELUN JÄRJESTÄMINEN

7.1 Ottelujärjestelyt ja viranomaisilmoitukset

Otteluohjelmassa ensiksi mainittu seura (turnauksissa paikkakunnan seura) vastaa kokonaan ottelun järjestelyistä. Ottelusta on tehtävä kulloisenkin voimassaolevan lainsäädännön mukaiset viranomaisilmoitukset. Paikkakunnan lehdistö on kutsuttava seuraamaan ottelua. Annettuja määräaikoja on noudatettava.

7.2 Ottelut

7.2.1 Ottelujen ajankohdat (ei koske Mestaruusliigaa)

Yksittäisissä otteluissa lauantain ja sunnuntain ottelut voivat alkaa aikaisintaan klo 11:00, jos vierailevan joukkueen matka on yli 100 km yhteen suuntaan. Lauantain ja sunnuntain yksittäiset ottelut tulee aloittaa viimeistään klo 16:00, jos vierailevan joukkueen matka on yli 400 km yhteen suuntaan.

Sarjoissa, joissa pelataan otteluita turnausmuotoisesti, voidaan poiketa edellä mainituista ajoista.

Mikäli joukkueet eivät kykene sopimaan otteluaajoista, arkiottelut aloitetaan aikaisintaan klo 19.00. Jos vierailevan joukkueen matka on yli 100 km yhteen suuntaan, voidaan ottelu aloittaa vastaavasti aikaisintaan klo 20.00. Mikäli joukkueet eivät kykene sopimaan arkipäivän otteluajasta, ottelu on pelattava lauantaina tai sunnuntaina joukkueiden välisen etäisyyden ollessa yli 100 km.

7.2.2 Otteluolosuhteiden tasapuolisuus

Ottelujen alkamisajankohdat ja järjestelyt on järjestettävä mahdollisuuksien mukaan niin, etteivät joukkueet joudu (esim. pitkistä matkoista aiheutuvien rasitusten vuoksi) keskenään olennaisesti erilaiseen asemaan.

7.3 Ottelusta ilmoittaminen

7.3.1 Ilmoittaminen vastustajalle

Vierailevan seuran joukkueen yhdyshenkilön on saatava tieto ottelusta viimeistään 7 päivää ennen ottelua, ellei otteluaika ja -paikka käy ilmi Liiton tai alueen internet-sivuilta. Kotijoukkueen velvollisuus on seurata, että internet-sivujen tiedot ovat oikein.

7.3.2 Ilmoitukset erotuomareille ja rajatuomareille

Erotuomareiden ja rajatuomareiden on saatava tieto ottelusta viimeistään 7 päivää ennen ottelua, ellei otteluaika ja -paikka käy ilmi Liiton tai alueen internetissä olevilta tulospalvelusivuilta.

Kaikkien Liiton sarjojen runkosarjoissa kahden ensimmäisen kierroksen osalta, jatko- ja loppusarjoissa sekä pudotuspeleissä ottelun aika ja paikka on ilmoitettava **kotijoukkueen toimesta** erotuomareille ja rajatuomareille, jos otteluohjelman julkaisemisesta liiton tulospalvelun nettisivuille ottelun alkamishetkeen on vähemmän kuin 7 päivää.

Ilmoitus kaikille osapuolille on tehtävä aina, kun ottelua on siirretty alkuperäisestä ajankohdasta tai paikasta toiseen.

Ilmoitus on tehtävä ensisijaisesti puhelimitse puheluna, sähköpostina tai tekstiviestinä. Jos ilmoitus jätetään jonkun muun välitettäväksi ja jos tuomari tai rajatuomari selvittää, ettei tietoa ole saanut, voidaan ilmoituksen tekijän katsoa laiminlyöneen ilmoituksensa.

Erotuomareiden ja rajatuomarien on vahvistettava välittömästi ilmoituksen saatuaan joko puhelimitse puheluna, sähköpostitse tai tekstiviestinä saapumisensa. Jos järjestävä seura ei tavoita otteluun määrättyä tuomaria tai rajatuomaria, sen on otettava yhteys ao. tuomarinimeäjänsä sijaisen nimeämiseksi. Tuomarin vaihtuminen on järjestävän seuran saatettava viipymättä vastustajan tietoon.

7.4 Ottelupaikka

Miesten ja naisten 1-sarjoissa sekä liigakarsinnassa pelialueen tulee olla 31 m x 15 m ja korkeuden vähintään 7 m.

Muissa sarjoissa pelialueen tulee olla 34-24 m x 15-13 m ja korkeuden vähintään 7 m.

Aloituskäytävän käyttö on kielletty. Kilpailutoimisto voi kuitenkin painavista taloudellisista syistä myöntää luvan poiketa ensimmäisessä kappaleessa tarkoitettua pelialueen koosta. Poikkeuslupaa haettaessa on esitettävä perusteellinen selvitys hakemuksen perusteista.

7.4.1 Vähimmäisvaatimukset salin koolle

Muissa sarjoissa on käytettävä edellä määrätty mitat täyttävää salia, jonka puuttuessa voidaan hyväksyä seuraavat, esteistä vapaat mitat (pituus, leveys, korkeus):

• M2-sarjassa ja A-B-C-nuorten SM-sarja	22 x 12 x 6 m
• N2-sarjassa, D-nuorten (6vs6) sekä M/N 35 – 45 sarjoissa	20 x 12 x 6 m
• Aluesarjoissa ja M/N50 – 84 sarjoissa	19 x 10 x 5,5 m
• Paikallissarjoissa	18 x 9 x 5 m
• D-, E- ja F-sarjoissa	15 x 8 x 5 m

Käyttämänsä salin mitat joukkueen on ilmoitettava sarjailmoittautumisen yhteydessä. Ottelut on pelattava kilpailutoimistolle ilmoitetussa salissa ja ilmoitettujen mittojen mukaisella pelialueella. Kilpailutoimisto voi perustellusta hakemuksesta myöntää luvan ottelun pelaamiselle myös muussa, vaadittavat mitat täyttävässä salissa. Nuorten sarjavastaava voi myöntää turnauksia alamittaisiin saleihin turnausten ottelumäärien noustessa kohtuuttomiksi.

7.4.2 Alamittainen sali

Jos mitat täyttävää salia ei paikkakunnalta tai sen läheisyydestä ole saatavissa, kilpailutoimisto voi hakemuksesta myöntää oikeuden käyttää alamittaista salia. 1-sarjaan myönnetty poikkeuslupa ei ole voimassa liigakarsinnassa.

Mikäli alamittaisen salin vapaa-alue päädyissä on vähemmän kuin 2 m, tulee ottelun päätuomarin ja joukkueiden kapteenien arvonnassa yhteydessä sopia käytännöistä aloitussyötön suhteen (voiko aloitussyöttäjän jalka tai jalat olla syötön aikana pelialueella).

7.4.3 Pelikentän kunto

Järjestävä seura vastaa siitä, että kentän pinta on pelisääntöjen mukaisessa kunnossa. Pelialueen lattian on oltava puhdistettuna lattian liukastusaineista.

7.4.4 Pelikentän kuivaaminen

Miesten ja naisten Mestaruusliigassa ja 1-sarjassa pelikentän kuivaaminen tulee olla järjestetty. Koko pelikentän kuivaaminen on sallittu vain aikalisien ja erätaucojen aikana. Pelikatkojen aikana ja peliä viivyttämättä, pelaajat saavat itse kuivata lattiaa, heillä pelissä mukana olevilla lattiankuivausliinoilla. Suositellaan kuitenkin käytettäväksi lattiankuivaamisvälineillä varustettuja henkilöitä.

7.4.5 Pelivälineet ja vaihtopenkki

Järjestävä seura hankkii pelivälineet. Joukkueita varten on varattava vaihtopenkit. Vaihtopenkillä saa vaihtopelaajien ja valmentajan lisäksi olla enintään kolme joukkueen jäsentä.

7.4.6 Tuomariteline ja toimintatilat

Päätuomaria varten on hankittava pelisääntöjen mukainen kunnollinen tuomariteline. Verkkotuomarille sekä kirjurille on järjestettävä riittävästi toimintatilaa.

7.4.7 Tulostaulu

Ottelupaikalla on oltava tulostaulu, josta ilmenevät ottelevat joukkueet, pelatut erät ja käynnissä olevan erän tilanne. Tulostaulu on sijoitettava siten, että valmentajilla ja verkkotuomarilla on omalta paikaltaan esteetön näkyvyys siihen.

7.4.8 Verkkovavat

Verkkovapoja on käytettävä kaikissa sarjoissa. Verkkovapojen kiinnityksestä määrätään pelisäännöissä.

7.5 Ottelusiirrot ja siirtosopimus

Ottelut on pelattava sarjaohjelman ja siinä mainittujen aikojen mukaisesti. Ottelun saa siirtää joukkueiden yhteisellä sopimuksella, mikäli siitä on toimitettu sarjanhoitajalle viesti, jonka kumpikin osapuoli on allekirjoittanut. Ottelusiirtosopimuksessa tulee perustella siirto [hyvin ja perusteiksi voivat kelvata esim:](#)

- Salivaikeudet (pelialin haltijan kirjallinen ilmoitus)
- Joukkueen jäsenten enemmistön äkillinen sairastuminen (lääkärintodistukset on liitettävä hakemukseen)
- Useampaa pelaajaa koskevat Liiton edustustehtävät
- Liiton järjestämät nuorten turnaukset, joihin valtaosa tai joukkueelle todistettavasti merkittävät pelaajat osallistuvat
- Muut ennalta arvaamattomat painavat syyt

Ottelusiirrosta on yhteisellä sopimuksella ilmoitettava sarjanhoitajalle hyvissä ajoin ennen määrättyä otteluaikaa. Ottelusiirto on hyväksyttävissä, mikäli samassa yhteydessä ilmoitetaan myös vastustajan kanssa sovittu uusi ottelupäivä, jonka tulee olla, mikäli mahdollista ennen ko. kierrosta.

Pakottavissa tilanteissa toinen seura voi edellä mainituilla perusteilla esittää sarjanhoitajalle myös yksipuolisen hakemuksen siirrosta, jos vastustajajoukkueen kanssa ei ole päästy sopimukseen siirrosta. Tällöin asian ratkaisee sarjanhoitaja ja/tai liiton kilpailutoimisto.

Mikäli joukkueet eivät pääse ottelun siirrosta yksimielisyyteen ja hakevat siihen liittoa välittäjäksi ottelusiirto on maksullinen. Tällöin ottelusiirron hinta on 30 € kummaltakin osapuolelta.

[Mestaruusliigan otteluiden siirrosta päättää kilpailutoimisto.](#)

7.5.1 Ottelusiirron tiedottaminen

Järjestävän seuran on ilmoitettava ottelusiirrosta välittömästi erotuomareille, rajatuomareille, ja lehdistölle.

7.5.2 Ottelusiirrosta aiheutuvat kustannukset

Liitto voi määrätä siirtoa hakevan joukkueen (jos sopimusta ei ole saavutettu) korvaamaan toiselle joukkueelle, tuomareille tai muille kilpailuissa mukana oleville aiheuttamansa taloudellisen vahingon (todelliset kulut tai vahingot). Korvattavia kuluja ovat ainakin ottelun siirrosta ja uuden ottelun tiedottamisesta aiheutuvat kulut. Vahingoista tai kuluista on korvausvelvolliselle joukkueelle pyydettyäessä annettava selvitys ja tositteet.

7.6 Joukkueen suuruus

Joukkueeseen voi kuulua useampiakin henkilöitä, mutta ottelussa joukkueen suuruus on enintään 19 henkilöä (14 pelaajaa, 3 valmentajaa (valmentaja ja kaksi apuvalmentajaa), huoltaja, ja mahdollinen lääkäri – toimihenkilöitä ei koskaan voi olla enempää kuin 5).

7.6.1 Liberopelaajat

Liberopelaaja

Joukkueilla on oikeus nimetä pelaajalistan (14 pelaajaa) joukosta enintään kaksi (2) liberopelaajaa. Molemmat liberopelaajat on merkittävä pöytäkirjaan ennen ottelun alkua erilliselle niitä varten varatuille riveille.

Liberon uudelleen nimeäminen

Sääntö 19.4.1

Libero tulee kyvyttömäksi jatkamaan peliä, jos hän loukkaantuu, sairastuu tai hänet poistetaan erästä tai ottelusta. Valmentaja voi millä syyllä tahansa tai hänen puuttuessa pelikapteeni, ilmoittaa liberon olevan kyvytön jatkamaan peliä.

Selvennys

Jos liiton aikuisten sarjoissa pelaavalla joukkueella on seitsemän pelaajaa, joista yksi nimetään liberoksi, hänen tulee pelata koko ottelu liberona. Jos kuusikon pelaaja loukkaantuu tässä tilanteessa eikä pysty jatkamaan peliä, joukkue todetaan vajaaksi ja häviää ko. ottelun (sääntö 6.4.2).

Joukkue voi nimetä kaksi liberoa vain, jos pelaajia on kahdeksan tai enemmän. Ottelupöytäkirjassa tulee olla aina merkittynä vähintään kuusi normaalipelaajaa.

Masters sarjojen liberosääntö on tarkennettu mastersien sarjamääräyksissä.

Selvennys nuorten sarjojen liberosääntöön

Jos joukkueesta loukkaantuu kenttäpelaaja, eikä joukkueella ole vaihtopelaajia, voi liberopelaajan vaihtaa poikkeuksellisella vaihdolla kenttäpelaajaksi loukkaantuneen pelaajan tilalle kesken erän, jonka jälkeen peli jatkuu normaalisti. Loukkaantumisen takia poikkeuksellisella vaihdolla pois vaihdettu pelaaja ei voi pelata enää kyseisessä ottelussa, mutta turnauksen muissa otteluissa pelaaja voi jälleen pelata pelikunnon niin salliessa.

7.7 Pelaajien varusteet

Lentopallon sääntöjen mukaisesti pelipaidat on numeroitava. Numeroiden on oltava kokonaislukuja. Säännöissä määrätyn lisäksi joukkueitten varusteiden on vastattava niitä määräyksiä, jotka salin haltija on antanut.

7.8 Tauot

7.8.1 Erien väliset tauot

Erien välinen tauko on 3 minuuttia. Tauon pituutta voidaan lyhentää, jos tuomarit, kirjuri ja joukkueet ovat valmiita aloittamaan erän. Taukojen järjestäytymisohjeet on kirjoitettu sarjamääräysten kohtaan 20.

7.8.2 Mainos- ja ohjelmatauko

Ottelun toisen ja kolmannen erän välissä järjestävä seura voi sääntömääräisen tauon sijasta halutessaan käyttää enintään 7 minuutin pituisen mainos- tai ohjelmatauon. Tämän tauon jälkeen joukkueilla on normaali kolmen minuutin erätauko. Järjestävän seuran on ilmoitettava ylimääräisen tauon pitämisestä ottelun erotuomareille ja vierailevalle joukkueelle viimeistään arvonnän yhteydessä.

7.9 Videointi ja radiointi

Järjestävän seuran on sallittava vierailevan seuran tallentaa ottelu omaan käyttöön. Tätä varten tulee pyrkiä osoittamaan paikka, jossa tallentaminen voi tapahtua ottelua haittaamatta.

Muiden kuin vierailevan seuran oikeus tallentaa ottelua edellyttää järjestävän seuran nimenomaista lupaa. Radiointi on sallittava aina.

7.10 Karsintaottelut

Karsintaotteluissa, joissa pelaa ylemmän ja alemman sarjatason joukkueita, noudatetaan ylemmän sarjatason sarjamääräyksiä, mikäli toisin ei ilmoiteta. Tämä koskee myös erotuomareita, rajatuomareita ja tuomitsemislinjaa koskevia sarjatason määräyksiä.

7.11 Maksuton sisäänpääsy

Maksuttomaan sisäänpääsyyn kaikkiin Liiton sarjaotteluihin, Mestaruusliigan runkosarjan otteluihin, alueiden ja seurojen järjestämiin lentopallo-otteluihin oikeuttavat seuraavat henkilö- ja vapaakortit:

- Yleispääsykortti
- Kv. tuomarikortti
- Vapaakortti
- Suomen valmentajat ry:n jäsenkortti
- Tuomarikortti
- Henkilökuntakortti
- Yhteistyökumppanikortti

Mestaruusliigan pudotuspeleihin ja finaaleihin maksuttomaan sisäänpääsyyn oikeuttavat:

- Yleispääsykortti
- Kv. tuomarikortti
- Tuomarikortti
- Henkilökuntakortti
- Yhteistyökumppanikortti

Suomessa liiton tai seurojen järjestämiin maaotteluihin ja arvokilpailuihin maksuttomaan sisäänpääsyyn oikeuttavat:

- Yleispääsykortti
- Kv. tuomarikortti
- Henkilökuntakortti
- Yhteistyökumppanikortti

Kaikkien eri vapaakortin haltijoiden on tarvittaessa todistettava henkilöllisyytensä.

7.11.1 Muut kortit

Muiden järjestöjen ja kuntien kutsu- ja vapaakorttien kelpoisuudesta päättää järjestävä seura.

8. TUOMARIT JA TOIMITSIJAT

8.1 Tuomarit

Tuomaripassin lunastamalla tuomari sitoutuu noudattamaan Kansainvälisen Lentopalloliiton virallisia pelisääntöjä, Suomen Lentopalloliiton kilpailusääntöjä, sarjamääräyksiä ja erotuomareiden eettisiä periaatteita.

Eri **passi**vaihtoehdot kausittain (1.9.-31.8.) ilmoitetaan Lentopalloliiton internet -sivulla. Tuomari**passin** yhteyteen voi ostaa vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen.

Kaikkiin tuomari**passeihin** sisältyy oikeus tuomaritehtäviin, Kiila-lehden vuosikerta ja vapaa sisäänpääsy sarjamääräysten mukaisin rajoituksin sarja- ja Cup-otteluihin.

8.1.1 Tuomaritasot

Kts. Yleiset nimeämishjeet, liite 1 ja nimeämistaulukko, Liite 2

8.1.2 Tuomarimäärät

Kts. Yleiset nimeämishjeet, liite 1 ja nimeämistaulukko, Liite 2

8.1.3 Tuomarin nimeäminen

Kts. Yleiset nimeämishjeet, liite 1

8.1.4 Tuomarivaihdokset

Kts. Yleiset nimeämishjeet, liite 1

8.1.5 Tuomariasu

Liiga- ja Pääsarjatuomarit käyttävät ETR:n määrittämiä tuomariasuja. Tuomariasu I-, II- ja III-luokan erotuomareilla on pakollisena ETR:n hyväksymä tummansininen tai harmaa tuomaripaita ja tummansiniset suorat housut (valkoiset tossut ja vyö).

8.1.6 Tuomarin esteellisyys

Yläsarjoissa, nimeämistaulukon mukaisesti, tuomari on vuoden kuluttua seurasiirrostaan esteetön toimimaan päätuomarina lähtöseuransa otteluissa. Seurasiirrolla tarkoitetaan siirtymistä lentopalloseurasta toiseen. Jos tuomari eroaa seurasta liittymättä toiseen seuraan, on hänen saatava lähtöseuralta todistus eroamisestaan ja esitettävä se pyydettyäessä alueen tuomarikouluttajalle. Tällöinkin esteellisyys kestää vuoden. Jos tuomari toimii seuran minkä tahansa joukkueen valmentajana, huoltajana tai joukkueen johtajana, vaikka hän ei olekaan ao. seuran jäsen, hän on esteellinen toimimaan päätuomarina tämän seuran sarjaotteluissa. Tuomarin erotessa edellä tarkoitettusta tehtävästä, on hänen esitettävä siitä pyydettyäessä selvitys alueen tuomarikouluttajalle. Esteellisyys kestää tällöinkin vuoden.

Tuomari voi toimia verkkotuomarina oman seuransa otteluissa 2- ja sitä alemmissa sarjoissa.

Tästä poikkeuksena Kuortaneen valmennuskeskuksen 1- ja 2-sarjaotteluiden tuomaroinnit, jotka voidaan hoitaa valmennuskeskuksen omilla tuomarikoulutuksen käyneillä urheilijoilla. Mikäli tämä ei päällekkäisyyksien vuoksi ole mahdollista, tuomaroinnissa käytetään aluekouluttajan nimeämiä tuomareita.

Kuortaneen valmennuskeskuksen mahdolliset liigaotteluiden tuomaroinnit voivat myös olla erotuomareiden luokkakorotustilaisuuksia. Näistä otteluista ei makseta tuomaripalkkiota eikä matkakuluja. Lentopalloliitto maksaa luokkakorotuksen näytön vastaanottavan tarkkailijan matka- ja majoituskulut.

8.2 Rajatuomarit

Miesten ja naisten 1-sarjassa on rajatuomareilla, jotka alueiden tuomarikouluttajat nimeävät, oltava voimassa oleva tuomarikortti. Näille ja alemmille sarjatasoille voidaan nimetä seurojen omia tuomareita. Miesten 2-sarjoissa, naisten 2-sarjoissa sekä miesten ja naisten aluesarjoissa on järjestävän seuran hankittava kaksi rajatuomaria. Heillä tulisi olla voimassa oleva tuomarikortti. Rajatuomarin alaikäraja on 15 vuotta. Alueet antavat paikallisarjoista omat ohjeet.

I-tulkintalinjan otteluissa rajatuomarilla tulee olla virallinen tuomariasu. Mikäli tehtävään nimetty rajatuomari laiminlyö velvollisuutensa, Liitto voi määrätä hänet maksamaan sarjamääräysten rikkomisesta sakkoa 17 € tai peruuttaa hänen tuomarikorttinsa. Jos järjestävä seura ei miesten 2-aluesarjoissa ja naisten 2-aluesarjoissa ole asettanut otteluun rajatuomareita, on ottelun päätuomarilla oikeus saada sopimuksen mukainen ylimääräinen korvaus (liite 2).

8.3 Pallopojat tai -tytöt

Kolmen pallon järjestelmässä on käytettävä kuutta tehtävästään hyvin suoriutuvaa pallopoikaa tai tyttöä ja heillä pitää olla yhdenmukainen asu.

8.4 Toimitsijat

Järjestävä seura on velvollinen hankkimaan otteluihin tarvittavat toimitsijat, kuten kirjurin ja tulostaulun hoitajan sekä tarpeelliset järjestysmiehet.

Järjestävä seura on velvollinen hankkimaan kaksi lattiankuivaajaa sarjoissa, joissa on kolmen pallon järjestelmä. Muissa sarjoissa lattiankuivaajat voivat olla vapaana olevia pallopoikia tai tyttöjä. Tuomari on velvollinen aloittamaan ottelun, vaikkei järjestävä seura ole hankkinut mainittuja toimitsijoita, tästä tuomarin on tehtävä merkintä pöytäkirjaan.

9. OSANOTTAJIEN KÄYTTÄYTYMINEN, EETTISET VAATIMUKSET SEKÄ MUUT RANGAISTUKSET OTTELUN JÄLKEEN

Kilpailuun osaaottavien (joukkueen jäsenten) käyttäytymisestä annetut pelisäännöt ovat kansainvälisten pelisääntöjen luvussa 7 (20 ja 21 säännöt).

Vastaavasti kaikkien kilpailuun osaaottavien käytöstä voidaan arvioida liiton kilpailusääntöjen 32 §:ssä mainittujen periaatteiden ja erityisesti 32f §:ssä mainittujen lentopallon ja urheilun eettisten periaatteiden ja vaatimusten mukaan.

Pelaaja, valmentaja tai joukkueen jäsen, joka on käyttäytymisrikkomuksen vuoksi suljettu pelistä koko ottelun ajaksi, samoin kuin pelaaja, valmentaja tai joukkueen jäsen, joka heti ottelun päättymisen jälkeen on syyllistynyt sellaiseen käyttäytymisrikkomukseen, joka ottelun aikana olisi johtanut sulkemiseen pelistä koko ottelun ajaksi, ei saa pelata tai toimia osallisena virallisissa otteluissa ennen kuin Liitto on päättänyt mahdollisesta rangaistuksesta.

Päätuomarin on merkittävä päätöksensä pelaajan ko. henkilön sulkemisesta koko ottelun ajaksi pöytäkirjan kaikkiin kappaleisiin ja tehtävä siitä yksityiskohtainen selvitys Liittoon sekä muistutettava ao. henkilöä antamaan tapauksesta oma selvityksensä joko heti ottelupöytäkirjan yhteydessä tai viimeistään kahden päivän kuluessa Liittoon. Asia ratkaistaan, vaikka henkilö ei antaisikaan selvitystään.

Lievimmissä rangaistuksissa ottelun jälkeen toimitaan kuten edellä, mutta poikkeuksena pelaaja saa pelata seuraavissa otteluissa ja mahdollinen rangaistus toteutetaan päätöksen mukaisesti.

Kaikissa näiden sarjamääräysten alaisissa peleissä tapahtuvat käyttäytymisrikkomukset käsitellään liiton sääntöryhmässä. Mikäli rikkeet tapahtuvat alueen järjestämissä sarjoissa, tulee ko. alueen sarjanhoitajan tuoda ne liiton kilpailutoimiston tietoon, jossa valmistellaan esitykset sääntöryhmälle.

10. PELAAJALUETTELOINTI JA KILPAILUSÄÄNTÖJÄ TÄYDENTÄVÄT SEURASIIRTOMÄÄRÄYKSET

10.1 Rekisteröidyt seurat

Miesten Mestaruusliigassa, 1-, 2- ja aluesarjassa sekä naisten Mestaruusliigassa, 1-, 2- ja aluesarjassa pelaajat on luetteloitava. Luettelointi suoritetaan Liiton ennen sarjakauden alkua seuroille toimittamien ohjeiden mukaisesti, jolloin samassa yhteydessä pelaajan henkilötietojen päivitys tapahtuu automaattisesti. Alueiden paikallissarjoissa pelaajat tulee rekisteröidä erikseen annettuun ohjein ja luettelointia suositellaan.

Jos urheilijan ja urheiluseuran välillä on sovittu, että urheilija saa urheilemisesta kalenterivuodessa tai pelikaudessa veronalaista palkkiota vähintään urheilijoiden eläketurvan ja tapaturmaturvan järjestämisestä annetussa asetuksessa säädetyn määrän, seuran on järjestettävä hänelle vakuutuksella eläke- ja tapaturmaturva edellä mainitun asetuksen mukaisesti. (tämä vakuutus korvaa pelipassivakuutuksen)

Eri pelipassivaihtoehdot

Aikuisten sarjoissa ei ole vakuutuspakkoa.

Aikuispelaajien osalta liitto ei edellytä omaa tai pelipassiin liittyvää vakuutusta. OP tarjoaa edelleen passiin liittyvän vakuutuksen ja sen voi ostaa lentopalloliiton internet sivuilta löytyvien ohjeiden mukaisesti.

Lasten ja nuorten sarjoissa pelaajat lunastavat syntymävuotensa edellyttämän pelipassin.

A-F -NUORTEN SARJOISSA ON VAKUUTTAMISPAKKO.

Pelipassien hinnoista päätetään kausittain (1.9.-31.8.) hallituksessa ja niistä ilmoitetaan liiton internet - sivuilla.

Pelipassi sisältää Kiila-lehden vuosikerran ja alennukset ottelutapahtumiin.

Pelipassimaksuun kuuluva Sporttiturva, eli määräaikainen **urheiluvakuutus astuu voimaan maksupäivänä klo 24.00** tai maksuhetkestä, mikäli suorituksesta on esittää maksutosite, josta käy ilmi maksuaika.

Pelipassi ja olterikorotti oikeuttavat alennettuun sisäänpääsymaksuun kaikissa sarjaotteluissa seuraavasti:

<u>Lipun hinta</u>	<u>Alennus</u>	<u>Lipun hinta</u>	<u>Alennus</u>
2 €	- 0,50 €	10 € tai alle	- 2,00 €
7 € tai alle	- 1,00 €	yli 10 €	- 3,00 €

10.2 Puulaaki-/harrastejoukkueet

Alueet voivat tarkoituksenmukaisen lohkojaon ja otteluohjelman aikaansaamiseksi hyväksyä miesten ja naisten paikallissarjoihin myös ns. puulaaki- ja harrastejoukkueita.

Niissä saa pelata sarjan aikana yksi luetteloitu pelaaja, ei kuitenkaan miesten Mestaruusliigaan, 1- tai 2-sarjaan eikä naisten Mestaruusliigaan tai 1-sarjaan luetteloitu pelaaja. Käytettäessä luetteloitua pelaajaa hänen nimensä on ilmoitettava joukkueen sarjailmoittautumisen yhteydessä tai viimeistään sen ottelun jälkeen, jossa mainittu pelaaja on pelannut ensimmäisen kerran joukkueessa. Ilmoittaminen tapahtuu merkitsemällä pöytäkirjakorttiin pelaajan nimen viereen R-kirjain. Sellaisella rekisteröimättömällä joukkueella, joka on muodostettu vastoin pelaajasiirto- tai luettelointimääräysten tarkoitusta, ei ole oikeutta nousuun.

10.3 Luetteloinnin tarkistus ja menettelytapa [pelaajaluetteloinnin osoittavan todisteen puuttuessa.](#)

10.3.1 Pelipassien tarkistus

Maksettu pelipassi näkyy Torneopalin pelaajaluettelossa (pakollinen), jonka seura tarkistaa vuorokautta ennen turnausta. Mikäli pelaajaa ei ole lisätty pelaajaluetteloon, ei hänelle ole oikeutta osallistua turnaukseen. Turnausvastaava tarkistaa sähköiset pelaajaluettelot ennen teknistä palaveria ja tekee merkinnän turnauksen yhteenvetoraporttiin.

Sarjoissa, joissa on käytössä sähköinen pöytäkirja, joukkueen yhteyshenkilön (jolla on oikeus saada tunnukset liiton tulospalveluun), tulee tehdä ko. järjestelmässä pelaajaluettelo pelipassin maksaneista pelaajista tuntia ennen ottelua. Vain tulospalvelusta löytyvät, pelipassin oikein maksaneet henkilöt voidaan kirjata sähköiseen ottelupöytäkirjaan.

Sarjoissa, joissa käytetään perinteistä ottelupöytäkirjaa ja joissa näiden sarjamääräysten mukaan pelaaja on luetteloitava, joukkueen edustajalla tai pelaajalla tulee olla jokaisessa sarjaottelussa mukanaan ajantasainen todiste pelipassin maksamisesta (mobiilikortti, tulospalvelussa tehtävä pelaajaluettelointitiluste, maksukuitti tms.)

Pelaajan voimassa olevien pelipassitietojen puuttumisesta tuomarin on aina tehtävä merkintä ottelupöytäkirjan huomautussarakkeeseen ja muistutettava ao. pelaajaa pelaajaluetteloinnin laiminlyönnin johdosta ottamaan yhteyttä Liittoon heti seuraavana arkipäivänä.

Mikäli yhden tai useamman joukkueen pelaajan nimi puuttuu pelaajaluettelosta tai mobiilikorttia/maksukuittia ei esitetä, voidaan ottelupaikalle saapunut pelaaja tai pelaajat joukkueen kapteenin tai valmentajan vaatimuksesta merkitä ottelupöytäkirjaan ja sallia hänen pelaavan ehdolla, että hänen tulee kyseistä ottelua seuraavan kahden arkipäivän kuluessa toimittaa Liiton toimistoon selvitys maksetusta ja otteluhetkellä voimassa olleesta pelipassista. Jos selvitystä ei toimistoajan kuluessa ole toimitettu Liittoon, katsotaan pelaaja edustuskelvottomaksi ottelussa ja joukkue tuomitaan hävinneeksi ottelu sarjamääräysten 14.1. kohdan mukaan.

Seuran pelaajaluettelossa esiintyvä, mutta ottelun pöytäkirjasta puuttuva pelaaja voidaan joukkueen vaatimuksesta lisätä pöytäkirjaan ennen ottelun alkua ja vaatimuksen esittäneen joukkueen tulee tehdä Liitolle selvitys syistä, joiden vuoksi pelaajan puuttumista pöytäkirjasta ei sääntöjen edellyttämässä kapteenin tai valmentajan tarkistuksessa huomattu. Saadun selvityksen perusteella Liitto päättää, oliko pelaaja edustuskelpoinen pelatussa ottelussa ja päättää jatkoseuraamuksista.

10.4 Pelaajasiirtomääräykset (kilpailusääntöjä täydentävät osat)

Pelaajasiirtomääräykset määräaikoineen ovat kilpailusääntöjen 18-25 §:ssä.

Kahden tai useamman seuran yhdistyessä tai muissa yhdistymiseen rinnastettavissa tapauksissa Liitto voi hakemuksesta myöntää kussakin tapauksessa kohtuulliseksi arvioitavan osittaisen vapautuksen kirjaamismaksuista.

Edustus oikeusmuutosten kirjaamismaksu on 55 € lukuun ottamatta mastersien 2-edustusta, jonka kirjaamismaksu on 25 €.

Pelaajan siirtyessä ulkomaille kirjaamismaksu määräytyy CEV:n siirtolaskurin mukaisesti. Ulkomaisen pelaajan siirtyessä Mestaruusliigaan kirjaamismaksu on 250 €, 1-sarjoihin 150 €, 2-sarjoihin 85 € ja muihin sarjoihin 60 €.

Nuorten sarjoissa D-nuoren siirtyessä pelaamaan C-nuoriin toiseen seuraan hänen tulee toimittaa seuraedustuksen muutos liittoon, mutta kirjaamismaksua siitä ei tarvitse suorittaa. Siirryttäessä C-nuorista saman tai ylemmän ikäluokan joukkueeseen tulee hänestä maksaa myös normaali kirjaamismaksu.

Kehityspelaajan kaksoisedustus voidaan kaudelle 2018-2019 tehdä 1998 tai myöhemmin syntyneen pelaajan kanssa.

Pelaajasiirrot, pelaajalainat ja kaksoisedustushakemukset tulee olla perillä liitossa viimeistään 31.1.

10.4.1 Seuran sisäiset pelaajasiirrot

Seuralla on oikeus, siirtää pelaaja sarjakauden aikana alemmassa sarjassa pelaavasta joukkueesta ylemmässä sarjassa pelaavaan joukkueeseen. Pelaaja, joka kuuluu seuran alemman tai masters-sarjan joukkueeseen, voi ko. pelikauden aikana pelata yhden ottelun oman seuransa ylemmässä sarjassa pelaavassa joukkueessa alemman sarjatason pelipassilla menettämättä oikeuttaan pelata alkuperäisessä joukkueessaan. Merkintä tästä on tehtävä pöytäkirjan huomautussarakkeeseen sisältäen pelaajan nimen ja pelipassilajin.

Tämä määräys tulee sovellettavaksi vasta, kun molemmissa ko. sarjoissa on pelattu kaksi kierrosta.

10.4.2 Farmijoukkuesopimus

Kilpailusääntöjen 21b §:ssä tarkoitettu farmijoukkuesopimus Mestaruusliigan, 1- tai 2-sarjan joukkueen kanssa tehtävä Liiton vahvistamalla lomakkeella. Lomakkeeseen tulee nimetä farmisopimuksen piiriin kuuluvat pelaajat.

Täydelliset ja allekirjoitetut farmijoukkuesopimukset on toimitettava Liiton kilpailutoimistoon 30.11. mennessä ja mukaan on liitettävä tosite rekisteröintimaksun suorittamisesta. Farmijoukkuesopimuksen rekisteröintimaksu on ensimmäisen sopimuksen osalta 500 € ja sitä seuraavien osalta á 250 €. Saman seuran sisäisen farmijoukkuesopimuksen rekisteröintimaksu on 250 €.

Farmisopimuksen tultua hyväksytyä on siihen nimetyillä pelaajilla edustusoikeus emo- ja farmijoukkueessa kilpailusääntöjen mukaisin rajoituksin. Farmisopimukseen nimetyn pelaajan pelipassi määräytyy aina pelaajan emojoukkueen sarjatasoa mukaan.

Farmijoukkuesopimus voidaan tehdä seuraavien sarjatasoa edustavien joukkueiden välillä:

Emojoukkueen (eli ylemmän sarjatasoa joukkueen) sarjataso	Farmijoukkueen sarjataso
Mestaruusliiga	1-sarja, 2-sarja
1-sarja	2-sarja

10.4.3 Lentopalloliiton valmennuskeskuksen (Kuortane) pelaajien erityiset seurasiirtomääräykset

Liiton valmennuskeskuksen joukkueessa pelaavan pelaajan ("valmennuskeskuspelaaja") edustusoikeus on aikuisten sarjassa Liiton ja/tai liigan osalta kutakin sarjakautta koskevan kilpailumenetelmän mukaisesti valmennuskeskusjoukkueen ko. kilpailuun osallistumisen ajan valmennuskeskusjoukkueessa.

Valmennuskeskuspelaajalle voidaan vahvistaa kilpailusääntöjen mukaisesti aikuisten sarjassa yllä mainituksi ajaksi myös farmijoukkuesopimus tai kehityspelaajan kaksoisedustus (kilpailusäännöt 21b ja 21c §), mutta vain valmennuskeskuksen vastuuvallmentajien antaman erillisen kirjallisen suostumuksen ja puoltolausannon perusteella. Menettely edustusoikeuden vahvistamiseksi näin tulee toteuttaa pelaajan pysyvän edustusoikeuden seuran (tässä lähtöseura) ja tuloseuran välillä muutoin kilpailusääntöjen 18-25 §:ien mukaisesti.

Selvyyden vuoksi todetaan, että tänä valmennuskeskusjoukkueen kilpailuun osallistumisen aikana valmennuskeskuspelaajalla ei ole oikeutta edustaa aikuisten sarjoissa ilman edellä mainitun valmennuskeskuksen puoltolausuntoa myöskään omaa pysyvän edustusoikeuden (lähtöseura) seuraansa. Jos valmennuskeskuspelaajan halutaan edustavan lähtöseuraansa, tulee menettelyssä noudattaa soveltuvin osin kilpailusääntöjen 21b tai 21c §:ien määräyksiä (edustusoikeus tulee kirjata liitossa), mutta muutoin sovellettavia käsittelymaksuja ei tällaisen pelaajan edustusoikeuden vahvistamisen osalta peritä.

Valmennuskeskusjoukkueen kilpailuun osallistumisen jälkeen valmennuskeskuspelaajalla on aina ilman erillistä seuraedustusoikeuden muutokseen liittyvää menettelyä oikeus palata pelaamaan pysyvän

edustusosoikeuden seuransa joukkueeseen, joka pelaa valmennuskeskusjoukkuetta ylemmällä sarjatasolla. Jos ko. pelaajalle on vahvistettu lähtöseuraan farmi- tai kaksoisedustuksen tyyppinen edustusosoikeus samalla kilpailukaudella, jatkuu pelaajan oikeus pelata samassa lähtöseuran joukkueessa tai halutessaan saman seurana korkeammalla sarjatasolla pelaavassa joukkueessa (seuran sisäinen tavanomainen siirtomahdollisuus) kilpailukauden loppuun. Valmennuskeskuspelaaja ei saa pelata aikuisten sarjoissa muussa lähtöseuran alemman sarjatasoa joukkueessa.

Muutoin valmennuskeskusjoukkueen kilpailuun osallistumisen jälkeen valmennuskeskuspelaajalle voidaan pysyvän edustusosoikeuden seurana (lähtöseura) suostumuksella ja valmennuskeskuksen antaman kirjallisen puoltolausunnon mukaan vahvistaa aikuisten sarjoissa loppukauden voimassa oleva *poikkeuksellinen* pelaajalainaa. Menettely on muutoin kilpailusääntöjen 21a §:n mukainen, mutta ko. lainaa voidaan vahvistaa kilpailusääntöjen mukaisen määräajan jälkeen, eikä vaatimusta samasta tai ylemmästä sarjatasosta ole pakko noudattaa (esimerkiksi valmennuskeskusjoukkueen osallistuminen liigatason kilpailuihin ei estä loppukaudeksi vahvistettavaa 1-sarjan pelaajalainaa edellyttäen, että valmennuskeskus puoltaa tällaista ratkaisua valmennuskeskuspelaajan kehittyminen ja kokonaisuus huomioiden) ja edellytyksenä on aina valmennuskeskuksen antama puoltolausunto.

Valmennuskeskuspelaajan edustusosoikeudet ovat muutoin pysyvän edustusosoikeuden joukkueessa (lähtöseura). Valmennuskeskuskauden kokonaan päättyessä pelaajan oikeudet ovat lähtöseurassa ilman mitään erityistä menettelyä. Valmennuskeskusaikana kaikki edustusosoikeuden muutoshakemukset toteutetaan siten, että lähtöseuraksi kirjataan se seura, missä muutoin liiton kilpailusääntöjen mukaan ko. pelaajalla on pysyvä edustusosoikeutensa.

Nuorten sarjoissa valmennuskeskuspelaajalla säilyy normaali oikeus valmennuskeskusaikana edustaa pysyvän edustusosoikeuden seuraansa tai ko. sarjoihin sovellettavien seurasiiromääräysten mukaisesti edustaa muitakin nuorten sarjojen joukkueita. Mahdollisissa pelaajan käyttöön kilpailuissa liittyvissä eturistiriitatilanteissa on kuitenkin valmennuskeskuksen kilpailuilla aina ensisijainen asema.

11. VASTALAUSET JA HUOMAUTUKSET

Vastalause on tehtävä kilpailusääntöjen 31a ja 31b §:ssä määrättyllä tavalla.

Vastalausemerkintä, jossa on käytettävä sanaa vastalause ja jossa on lyhyesti mainittava vastalauseen aihe, merkitään ottelupöytäkirjan huomautukset -sarakeeseen tai kääntöpuolelle. Merkinnän allekirjoittaa joukkueen kapteeni ja ottelupöytäkirjan allekirjoituksellaan vahvistaa ottelun päätuomari. Muunlaiset laiminlyöntien tai virheiden johdosta tehdyt huomautukset eivät kelpaa vastalausemerkinnöiksi. Ottelun tuomarit sekä joukkueitten kapteenit ovat oikeutetut vastalausemerkinnän lisäksi käyttämään huomautussaraketta myös ottelun järjestelyistä tai tapahtumista tehtäviin asiallisiin huomautuksiin.

Vastalause on toimitettava Liittoon kolmen vuorokauden kuluessa ottelun päättymisestä.

Vastalauseet käsittelee Lentopalloliiton Sääntöryhmä. Sääntöryhmän esittelijänä toimii [kilpailupäällikkö](#).

Alueiden järjestämien alue- ja paikallissarjojen vastalauseasiat käsittelee kunkin alueen kilpailuryhmä. Tarkempia ohjeita näiden vastalauseiden käsittelystä antaa alue.

Vastalausemaksun 70 € suorittamisesta on vastalauseen mukana seurattava kuitti tai sen oikeaksi todistettu jäljennös. Päätuomarin ja verkkotuomarin on kummankin erikseen lähetettävä vastalauseen aiheuttaneesta tilanteesta selontekonsa Liittoon kahden arkipäivän kuluessa ottelun jälkeen. Vastalauseen hyväksyminen johtaa ottelun uusintaan vain siinä tapauksessa, että virheen katsotaan saattaneen vaikuttaa oleellisesti ottelun lopputulokseen. (Mahdollisen uusintaottelun kulujen ja tuottojen jaosta päätetään vastalauseen käsittelyn yhteydessä) Mikäli vastalause hyväksytään, vastalausemaksu palautetaan.

Järjestelyseikkoja koskevat huomautukset on tehtävä ennen ottelun alkua tai viimeistään silloin, kun ne tavanomaista menettelytapaa ja normaalia tarkkaavaisuutta käyttäen voidaan havaita.

Aloittamalla ottelun joukkueen katsotaan hyväksyneen vallitsevat olosuhteet.

12. TUOMARIKORVAUKSET

12.1 Tuomarikorvaukset

12.1.1 Päiväraha

Päiväraha korvaus määräytyy verohallituksen vuosittain vahvistamien enimmäismäärien mukaan.

12.1.2 Tuomaripalkkiot ja –korvaukset

Erotuomareiden on esitettävä ennakonpidätystodistus tai pidätysprosenttina on käytettävä 60%.

Ero- ja rajatuomaripalkkiot löytyvät erillisestä Nimeämisperusteet ja tuomarikorvaukset –taulukosta. Taulukko on liitteenä sarjamääräysten perässä.

Päiväraha ei ole ennakonpidätyksen alaista tuloa. Päiväraha voi olla kuitenkin enintään verohallituksen vuosittain määräämä.

Mestaruusliigan karsintaotteluissa noudatetaan Mestaruusliigan runkosarjan korvausperusteita.

12.1.3 Matkakustannusten korvaus

Kaikissa sarjoissa matkakustannukset korvataan:

- Yleiset kulkuneuvot halvimman matkustustavan mukaan tai
- omalla autolla kuljettaessa korvaus määräytyy nimeämistaulukon mukaisesti. Omalla autolla kuljettaessa tuomarien on pyrittävä minimoimaan matkakustannukset kulkemalla yhdessä
- Muilla kulkuneuvoilla verohallinnon ohjeiden mukaisesti

12.1.4 Majoituskorvaus

Majoituskorvauksen enimmäismäärä määräytyy verohallinnon vuosittain vahvistamien enimmäismäärien mukaan.

12.2 Rajatuomarien palkkiot ja korvaukset

Alueiden tuomarikouluttajien miesten ja naisten Mestaruusliigan sekä miesten 1-sarjan otteluun määräämillä rajatuomareilla on oikeus nimeämistaulukossa määriteltyyn palkkioon, mikäli edellä määrätyt edellytykset täyttyvät. Matkakustannuskorvaus määräytyy kuten kohdassa 12.1.4.

12.3 Palkkioitten ja korvausten suorittaminen

Tuomari- ja rajatuomarikorvaukset on maksettava välittömästi ottelupaikalla Mestaruusliigan otteluita [tai muita liiton määrittelemiä otteluita lukuun ottamatta](#), mikäli tuomari ja järjestävä seura eivät keskenään sovi toisin.

13. VALMENTAJAVELVOITE

Suomen Lentopalloliiton järjestämiin jäljempänä määrättyjen sarjatasojen otteluihin osallistuvilla seuroilla tulee olla nimettyä seurassaan oheisen taulukon mukaisen tasovaatimuksen täyttävä kilpailutoimintaan osallistuva valmentaja. Valmentajavaatimus määräytyy Mestaruusliiga – 2-sarjoissa joukkuekohtaisesti ja miesten 3-sarjassa seurakohtaisen vaatimuksen mukaan.

SARJATASO

VALMENTAJAVAATIMUS

LIIGA; miehet ja naiset

Liiton III – tason valmentajatutkinto, HVT

1-sarja miehet ja naiset
2-sarja, miehet ja naiset Liiton II – tason valmentajatutkinto, LVT

Liitto voi hakemuksesta hyväksyä ulkomaisen valmentajan, mikäli hän on kotimaassaan suorittanut vastaavat tutkinnot.

14. RANGAISTUKSET

14.1 Rangaistus ottelun hävinneeksi tuomitsemisesta

Joukkue joka tuomitaan hävinneeksi ottelu kilpailusääntöjen 6 §:n tai näiden sarjamääräysten 10.3. kohdan mukaan häviää ottelun 0-3 (0-25, 0-25, 0-25) tai masters- ja nuorten sarjoissa 0-2 (0-25, 0-25).

14.2 Rangaistus sarjamääräysten rikkomisesta

Seuraa, joka on rikkonut sarjamääräyksiä, voidaan rangaista enintään 170 € sakolla, ellei kilpailusäännöissä tai näissä määräyksissä ole määrätty muuta.

14.3 Rangaistus tuomarin tai rajatuomarin kutsumatta jättämisestä

Jos seura laiminlyö otteluun nimetyn tuomarin tai rajatuomarin kutsumisen tai seura ei hanki sellaiseen järjestämäänsä otteluun verkkotuomaria, johon seuralla on sarjamääräysten mukaisesti velvollisuus, sitä rangaistaan sarjamääräysten rikkomisesta 100 € sakolla.

15. TULOSTIEDOTUS

15.1. Tiedottaminen LENTOPALLON TULOSPALVELUUN

Kaikissa sarjoissa kotijoukkue yhdessä ottelun päätuomarin kanssa vastaa siitä, että ottelun lopputulos on kirjautunut Lentopalloliiton sarjanhallintaohjelman tulospalveluun.

[Kilpailutoimisto](#) antaa kauden alussa ohjeet tulostiedotuksesta.

Edellä lueteltujen tulostiedotusten lisäksi on ottelutulos ilmoitettava myös paikallislehdistölle.

Liitto voi antaa ohjeita ja määräyksiä ottelutuloksen ilmoittamisesta Liiton tulospalveluun.

16. TUOMITSEMISLINJAT

16.1 Poikkeus keskirajasääntöön:

Miesten ja naisten paikallissarjat sekä D-, E- ja F-nuorten sarjoissa keskirajan ylittäminen jalkaterällä on virhe, mutta vastapuolen kentän koskeminen millä tahansa muulla ruumiinosalla ei ole virhe.

16.2 III-tulkintalinja

Miesten ja naisten paikallissarjat, M70 -> ja N65 -> :

Kiellettyjä ovat:

- Kaksoiskosketuksina:

Eri ruumiinosien väliset kaksoiskosketukset esim. "kädestä päähän". Poikkeuksena joukkueen ensimmäinen lyönti, jolloin kaksoiskosketukset ja kaksi peräkkäistä eri ruumiinosien välistä kosketusta, reagoidun kosketuksen ollessa ensimmäinen, ovat sallittuja.

16.3 II-tulkintalinja

Miesten ja naisten aluesarjat, M50 -65 ja N55 – 60 sekä A-, B- ja C-nuorten SM-sarja ja koululaissarjat:

Kiellettyjä ovat edellisten lisäksi:

- Kaksoiskosketuksina; lukuun ottamatta joukkueen ensimmäistä lyöntiä

Lyöntikohdan sisäisistä kaksoiskosketuksista läiskähtävä sormilyönti, jossa pallo koskee kämmenpohjiin, mutta sallittu sen sijaan on räpsähtävä sormilyönti.

16.4 I-tulkintalinja

Miesten 1-, 2- ja 3-sarjat, naisten 1- ja 2-sarjat, M-35-45 ja N-35-40 sekä A-nuorten SM-finaalit:

Kiellettyjä ovat edellisten lisäksi:

- Kaksoiskosketuksina; lukuun ottamatta joukkueen ensimmäistä lyöntiä

Räpsähtävä sormilyönti, jossa sormet osuvat palloon koko pituudeltaan. (Räpsähdyksestä ei ole kysymys silloin kun sormenpäiden koskeminen palloon eriaikaisesti tai etusormien koskeminen palloon koko pituudeltaan saa aikaan lievästi epäpuhtaan äänen. Myös sormenpäiden äänen kovuus lyödessä kaukaa tulevaa palloa on erotettava virheellisestä räpsähdyksestä.)

Huomioitavaa! Läiskähtävä ääni on lentopallossa virheen merkki ainoastaan silloin, kun se todistaa tapahtuneen toisen kosketuksen (sormien kosketuksen ollessa toinen). Pallon kimpoaminen käsistä tai käsivarsista eri suuntaan kuin lyöjä on tarkoittanut, esim. sormilyönnissä taakse, ei vielä merkitse pallonkäsittelyvirhettä.

Kun pallo kohtaa lyövän pinnan viistosti, jolloin se myös jättää sen viistosti, ei vielä tapahdu virheellistä vierimisliikettä (vertaa pallon kimpoamista lattiasta viistossa kulmassa).

Tuomari voi antaa kuitenkin pallon käsittelyssä helpotusta joukkueen toisessa lyönnissä, kun pelaaja esim. erittäin nopean tilanteen jälkeen tai juosten tavoittelee ääri rajoillaan vaikeassa asennossa palloa.

17. VERKON KORKEUS

Miehet		243 cm
Nuoret	M-22	243 cm
Mastersit	M35-65	243 cm
	M70-84	235 cm

Pojat	A-pojat	243 cm
	B-pojat	235 cm
	C-pojat	224 cm
	D-pojat	210 cm
	E-pojat	190 cm
	F-pojat	165 cm

Naiset		224 cm
Nuoret	N-22	224 cm
Mastersit	N35-55	224 cm
	N60-75	218 cm

Tytöt	A-tytöt	224 cm
	B-tytöt	224 cm
	C-tytöt	220 cm
	D-tytöt 6 vs 6	215 cm
	D-tytöt 4 vs 4	210 cm
	E-tytöt	190 cm
	F-tytöt	165 cm

18. SARJAVALVOJAT JA EROTUOMARYHMÄN YHTEYSHENKILÖT

Miesten ja naisten mestaruusliigan valvojana toimii Liiton Pääsarjaryhmä. Miesten ja naisten 1- ja 2-sarjan sekä miesten 3-sarjan valvojana toimii Kilpailuryhmä. Miesten ja naisten alue- ja paikallissarjojen valvojana toimii alueen lentopallojaosto. Masters-sarjojen sarjavalvojana toimii masters-ryhmä.

Miesten 1-sarjassa Liitto on nimennyt yhteyshenkilön tuomarikysymyksiä hoitamaan. Muissa sarjoissa yhteyshenkilö on alueen nimeämä tuomarikouluttaja. Tuomariasioissa on otettava yhteys ao. henkilöön.

19. PUUTTUVAT MÄÄRÄYKSET

Kaikki ne kysymykset, joihin sarjamääräykset eivät anna selvitystä ratkaisee sarjan valvoja tapauskohtaisesti.

20. JÄRJESTÄYTYMISOHJEET LENTOPALLO-OTTELUIHIN 1-sarjoissa

Järjestäytymisohjeet yläsarjoihin 2018-2019			
aika	Kuvaus	tuomarien toiminta	joukkueiden toiminta
-30.00	Tuomaristo saapuu pelialueelle (Huom. myös kirjuri)	<ul style="list-style-type: none"> Pää-, verkko- ja rajatuomarit saapuvat tuomariasuissa. 	<ul style="list-style-type: none"> Joukkueet saavat lämmitellä pallojen kanssa, pelialueella
-17.00		<ul style="list-style-type: none"> Tuomarit tarkistavat verkon korkeuden, kireyden sekä antennien ja verkkomerkkien paikat. 	
-16.00	Arvonta, aloituksen ja kenttäpuolen valinta	<ul style="list-style-type: none"> Kirjurin pöydän edessä tuomarit suorittavat arvonnin. Arvonnin jälkeen päätuomari ilmoittaa arvonnin tuloksen kirjurille 	<ul style="list-style-type: none"> Molempien joukkueiden kapteenit tulevat kirjurin pöydän eteen arvontaa varten. Arvonnin jälkeen joukkueiden kapteenit ja valmentajat tarkistavat pöytäkirjan
-15.00		<ul style="list-style-type: none"> Päätuomari viheltää virallisen verkkolämmittelyn alkamisen merkiksi (10 min). Virallisen verkkolämmittelyn aikana päätuomari valitsee pelipallot kotijoukkueen käytettäviksi asettamista sääntöjen mukaisista palloista. Valituilla palloilla ei sen jälkeen harjoitella. Numerokilvet ja kaikki muut tarpeelliset varusteet ottelun kannalta (pöytäkirjan yms.). Tuomarit antavat tarpeelliset ohjeet kirjurille, rajatuomareille, pallopojille, lattiankuivaajille jne. 	<ul style="list-style-type: none"> Joukkueet lämmittelevät verkolla pallojen kanssa. Jos joukkueet yhteisesti sopivat voivat he aloittaa verkkolämmittelyn aikaisemminkin.
-12.00	Aloitusjärjestyslipukkeet	<ul style="list-style-type: none"> Verkkotuomari varmistaa, että molemmat joukkueet antavat aloitusjärjestyslipukkeet verkkotuomarille tai kirjurille. 	<ul style="list-style-type: none"> Molemmat valmentajat toimittavat ensimmäisen erän aloitusjärjestyslipukkeet verkkotuomarille tai kirjurille.
-5.00	Virallinen lämmittely päättyy	<ul style="list-style-type: none"> Päätuomari viheltää virallisen verkkolämmittelyn päättyneeksi. Tuomarit tarkistavat, että pelaajat ovat peliasuissa. 	<ul style="list-style-type: none"> Pelaajat lopettavat verkkolämmittelyn ja siirtyvät vaihtopenkkiensä luokse. Pelaajat valmistautuvat esittelyä varten. Esittelyssä pelaajien asu on virallinen peliasu.

-4.30	Ottelun ja tuomariston esittely	<ul style="list-style-type: none"> • Päätuomarin johdolla verkko- ja rajatuomarit siirtyvät kentän keskelle verkon tuntumaan esittelyä varten. • Kuuluttaja esittelee ottelun ja tuomariston. 	
-4.00	Joukkueiden esittely. HUOM!! Vain pelaajaesittelyn kotijoukkue voi suorittaa ohjeesta poiketen. Vierasjoukkuetta ja tuomareita tulee kuitenkin aina informoida arvonnän yhteydessä.	<ul style="list-style-type: none"> • Tämän jälkeen kuuluttaja esittelee joukkueet numerojärjestyksessä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikki joukkueen jäsenet esitellään. • Kun pelaajan numero ja nimi ilmoitetaan, siirtyy pelaaja kentälle. • Vierasjoukkueen jälkeen esitellään kotijoukkue.
-2.00		<ul style="list-style-type: none"> • Päätuomari viheltää pelaajat siirtymään vaihtopenkkiensä luokse valmistautumaan ottelua varten. Päätuomari siirtyy omalle paikalleen tuomaritelineelle, Verkkotuomari palaa kirjurinpöydän luokse. Rajatuomarit noutavat lippunsa kirjurin pöydältä ja siirtyvät omalle paikalleen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tuomarin vihellyksen jälkeen pelaajat siirtyvät yhtä aikaa vaihtopenkkiensä luokse valmistautumaan ottelua varten. • Aloituskuusikon pelaajat ja liberoiden tulee istua vaihtopenkeille esittelyä varten. • Muut pelaajat voivat jäädä vaihtopenkkiensä lähelle tai siirtyä lämmittelyalueille.
-1.30	Aloituskuusikoiden ja liberoiden esittely	<ul style="list-style-type: none"> • Kuuluttaja esittelee numerojärjestyksessä joukkueiden aloituskuusikot pienimmästä isompaan ja liberot • Verkkotuomari toimittaa kaksi ottelupalloa pallopojille/tytöille ja tarkistaa, että pelaajien alkuasemat ovat aloitusjärjestyslipukkeiden mukaiset. Sitten hän kysyy kirjurilta, että myös hän on lopettanut tarkistuksen ja valmis aloittamaan ottelun. • Verkkotuomari antaa pallon aloittajalle. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aloituskuusikon pelaajat ja liberot siirtyvät esittelyjärjestyksessä vaihtopenkiltä kentälle.
0.00		<ul style="list-style-type: none"> • Verkkotuomari nostaa kätensä ylös merkiksi, että joukkueet ovat valmiina aloittamaan ottelun. • Päätuomari viheltää pilliin antaen luvan ottelun ensimmäisen aloituksen merkiksi ilmoitettuna alkamisaikana. 	

	Erän päätyttyä.	<ul style="list-style-type: none"> • Päätuomari antaa luvan puoltenvaihtoon. 	<ul style="list-style-type: none"> • Erän päätyessä kentällä olevat pelaajat siirtyvät päätyrajoille ja vaihtavat kenttäpuolia päätuomarilta saadun luvan jälkeen suoraan vastapuolelle. • Päätuomarin puolelta kulkevien pelaajien on kierrettävä päätuomarin telineen takaa vastapuolelle. • Huom! jos 2-3 erän välissä on mainostauko, siirrytään suoraan päätuomarilta saadun luvan jälkeen vaihtopenkkien luokse.
	Jos 2- ja 3-erän välissä on mainostauko, kokonaistauko on 10 min. 7 min mainostauko ja 3 min normaali erätauo. Ellei ohjelmaa joukkueet voivat pallotella koko tauon ajan.	<ul style="list-style-type: none"> • Verkkotuomari viheltää 30 s ennen kokonaistauon päättymistä joukkueet kentälle 	<ul style="list-style-type: none"> • Ellei ohjelmaa joukkueet voivat pallotella koko tauon ajan tai heti ohjelman jälkeen. • Verkkotuomarin vihellyksestä joukkueet lopettavat välittömästi lämmittelyn ja poistuvat pelikentältä. Aloituskusikon pelaajat siirtyvät tämän jälkeen heti pelikentälle ilman erillistä vihellystä.
	Ratkaiseva viides erä	<ul style="list-style-type: none"> • puolia ei vaihdeta • arvontaa ei suoriteta 	<ul style="list-style-type: none"> • kuten muissakin erissä
	Ottelun päätyttyä	<ul style="list-style-type: none"> • Verkkotuomari ja rajatuomarit siirtyvät päätuomarin luokse, tuomaritelineen eteen. • Päätuomari antaa luvan joukkueille tulla käsittelemään vastapuolen pelaajat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Joukkueet siirtyvät päätyrajalle ja päätuomarilta saadun luvan jälkeen tulevat verkolle käsittelemään vastapuolen pelaajat.

20.1 Järjestäytymisohjeista poikkeaminen ottelutapahtuman elävöittämiseksi

Järjestäytymisohjeista voidaan poiketa ja silloin on järjestävän seuran ilmoitettava siitä tuomarille ja vastustajalle ennen ottelun alkua. Musiikin soittaminen ottelun aikana ei saa aiheuttaa häiriötä toiselle joukkueelle, tuomareille tai muille kilpailuissa mukana oleville.

21. KILPAILULUPA JA LUVAN HAKEMINEN

Seurat voivat ilmoittaa järjestämistään kilpailuista Liiton nettisivuilla täyttämällä netissä olevan lomakkeen. Liiton jäsenseuroille kilpailun ilmoittaminen on maksutonta, muilta peritään 50 € aikuisten kisoista ja 25 € nuorten kisoista.

YLEISET NIMEÄMISOHJEET KAUELLE 2018-2019

- Miesten ja naisten Mestaruusliigassa ja 1-sarjassa, miesten 2- ja 3-sarjassa, näiden sarjojen karsintaotteluissa sekä naisten 2-sarjan sijoitusotteluissa, mastersien SM-sarjojen M35-50 ja N35-45 sijoille 1-4, SM, A-nuorten SM-sarjan ja B-nuorten SM-sarjan lopputurnauksen välierissä sekä loppuotteluissa käytetään kahta tuomaria.
- Tuomarit on pyrittävä nimeämään pareittain samalta suunnalta siten, etteivät samat tuomarit toimi samojen joukkueiden otteluissa samoissa tehtävissä pää- tai verkkotuomarina.
- Miesten ja naisten Mestaruusliiga- ja miesten 1-sarjoissa sekä näihin sarjoihin pyrkivien joukkueiden karsintaotteluissa Liiton nimeäjä hankkii tuomarille sijaisen ja ilmoittaa siitä kaikille asianomaisille. Naisten 1- ja 2-sarjoissa ja miesten 2-sarjassa tuomarivaihdot hoitaa ao. alueen tuomarikouluttaja.
- Mikäli miesten ja naisten alue- ja paikallissarjoissa tuomari on estynyt saapumasta otteluun, on hänen velvollisuutensa hankkia tilalle toinen saman sarjatason tuomari ja ilmoittaa siitä järjestävälle seuralle viimeistään kolme vuorokautta ennen ottelua. Järjestävä seura on velvollinen ilmoittamaan tuomarivaihdosta viipymättä vierailevalle joukkueelle.
- Viime hetkellä suoritettavissa tuomarivaihdoissa katsotaan henkilökohtainen molempia joukkueita kattava puhelinilmoitus (puhelu) tai kuitattu tekstiviesti ja/tai sähköpostiviesti riittäväksi.
- Tuomari tehtäviin ei saa nimetä tuomaria, joka ei ole lunastanut tuomarikorttiansa, eikä tuomaria, joka on jättänyt sakkonsa maksamatta.
- Käytettäessä järjestävän seuran ao. tuomarikortin omaavaa tuomaria hänelle voidaan nimetä enintään puolet joukkueen kotiotteluista.

ETR:n valitsema nimeäjä nimeää:

- Miesten ja naisten Mestaruusliiga sekä miesten 1-sarja

Alueen tuomarikouluttaja nimeää:

- Naisten 1- ja 2-sarjat, miesten 2- ja 3-sarjat sekä miesten ja naisten 1-sarjojen karsintaottelut.

Alueen tuomarikouluttaja nimeää yhdessä turnauksen järjestäjän kanssa:

- A-C-nuorten SM-sarjan ottelut, mastersien SM-sarjat 35–45 tarvittaessa alkusarjat sekä jatko- ja loppusarjan ottelut sekä mastersien 50–84 sarjat.

Näistä nimeämisohjeista voi aluejaoston määräämä tuomarikouluttaja poiketa vain erittäin pakottavista syistä.

NIMEÄMISPERUSTEET JA MAKSUT

Nimeämisperusteet ja tuomarikorvaukset; katso nimeämistaulukko, **Liite 2**.